

*A Csemegi kódex megalkotásának 140. évfordulója
tudományos-szakmai konferencia*

2018. november 14.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Oktatási Központ
2. emelet 212-213. terem
(1083 Budapest, Üllői út 82.)

A magyar büntetőjogtudomány történetiségét vizsgálva biztos mérföldkőnek tekinthető a 140 éve megszületett 1878. évi. V. törvénycikk, a Csemegi-kódex. E jogszabály nyilvánvaló értékei az addigi magyar büntetőjogi jogfejlődés csúcsára emelik a törvényművet, amely ugyanakkor számos elemében visszautal a korábbi kodifikációs kísérletek eredményeire és elveire. Mindez a körülmény, olyan szintézist teremt gyakorlati, és dogmatikai értelemben, amely minden megelőző jogalkotást háttérbe szorít. A Csemegi-kódex korszakos jelentőségű volt a magyar büntetőjog történetében, hiszen egy feudális büntetőjogi struktúrát számolt fel és hosszú évtizedekre meghatározta a büntetőjogi jogalkalmazást Magyarországon. Ez a törvénymű volt az első, amelyik elkülönülő végrehajtási rendelkezéseket jelenített meg és egy sajátos rendszert alakított ki azaz, a legmagasabb jogszabályi szinten jelennek meg a végrehajtásra vonatkozó egyes regulák. Tartalmazta a korabeli európai büntető jogalkotás szinte valamennyi értékét és elvét, mely ugyanakkor alkalmassá tette arra is, hogy adekvát választ adjon a korabeli valóság kihívásaira, és nem utolsó sorban markánsan jelenítette meg és szolgálta a polgári börtönügy eszméjét. A Csemegi-kódex egyes különös részi rendelkezései 1962-ig, több mint 80 évig voltak hatályban. Ez szinte példanélküli az újkori magyar történelemben és ez a hosszú idő nyilvánvalóan magával hozta azt is, hogy több alkalommal vált szükségessé a joganyag módosítása.

A Csemegi-kódex a magyar klasszikus büntetőjogi felfogás maradandó értékű összefoglalásának tekinthetjük ma is, különösen a büntetőjogi dogmatika területén. Elég csak röviden utalni arra, hogy ez a mű volt az a vezérfonal, amely a bírói gyakorlatot irányította nemcsak a kódex életbeléptetése utáni kezdeti esztendőkből, hanem a későbbi évtizedekben is. Ez a törvénymű volt az első, amelyik elkülönülő

végrehajtási rendelkezéseket jelenített meg és egy sajátos rendszert alakított ki, azaz a legmagasabb jogszabályi szinten jelennek meg a végrehajtásra vonatkozó regulák. Tartalmazta a korabeli európai büntető jogalkotás szinte valamennyi értékét és elvét, mely ugyanakkor alkalmassá tette arra is, hogy adekvát választ adjon a korabeli valóság kihívásaira, és nem utolsó sorban markánsan jelenítette meg és szolgálta a polgári börtönügy eszméjét.

E változtatások jelentős hatást gyakoroltak nemcsak a büntetőjogi, hanem a végrehajtási jogi dimenziókra is és azt is rögzítenünk kell, hogy ezek nem mindig előreutató irányokat jelöltek ki, azonban a későbbi –akár évtizedes– jogfejlődés tekintetében hatásuk nem vitatható. Ezért megalapozottan kijelenthető, hogy a Csemegi-kódex biztos viszonyítási pont a magyar jogtörténetben éppúgy, mint a büntetés-végrehajtási jog és a börtönügy fejlődéstörténetében.

A konferencia a **KRIMINÁLEXPO IT-SEC 2018** keretein belül valósul meg.

A konferencia fővédnöke: Dr. Felkai László
Belügyminisztérium, közigazgatási államtitkár
Belügyi Tudományos Tanács, elnök

A konferencia előadói a téma hazai elismert szaktekintélyei, a belügyi terület szakemberei, valamint felsőoktatási intézmények neves képviselői.

A rendezvényen mintegy 80 fő – az ágazatbeli szakmai szervezetek, témához kapcsolódó felsőoktatási és tudományos intézmények, támogatók képviselőinek **részvételére számítunk.**

2018. november 14.

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

8.00-9.00 Regisztráció

Levezető elnök: Prof. Dr. Horváth Attila
NKE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Intézet,
intézetvezető egyetemi tanár

9.00-9.10 *Megnyitó, köszöntő*

9.10-9.40 *A Csemegi kódex születése*
Dr. Nánási László PhD
Bács-Kiskun Megyei Főügyészség, főügyész

9.40-10.10 *Csemegi Károly, mint ember*
Prof. Dr. Tóth Mihály, az MTA doktora
PTE ÁJK Büntetőjogi Tanszék, egyetemi tanár

10.10-10.40 *Az első magyar büntető törvénykönyv*
Prof. Dr. Mezey Barna, az MTA doktora
ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék,
tanszékvezető egyetemi tanár

10.40-11.00 **Kávészünet**

11.00-11.30 *A Csemegi kódex formálódás a jogpolitika változásainak függvényében (1908-1948)*
Dr. Pallo József PhD
NKE RTK Büntetés-végrehajtási Tanszék, egyetemi docens
MTA ÁJB Büntetés-végrehajtási Jogi Albizottság, titkár

11.30-12.00 *A Csemegi kódex hatása az új büntetőeljárásjogi törvényre*
dr. Szabó József Tamás
Igazságügyi Minisztérium, beosztott bírósági elnök

12.00-12.30 *A Csemegi kódex büntetéstani tételei tovább élnek-e a jelenlegi büntetéskezelési gyakorlatban?*
Dr. Békés Ádám PhD
PPKE JÁK Büntető Anyagi, Eljárási és Végrehajtási Jogi
Tanszék, egyetemi docens

12.30-13.00 *A Csemegi kódex versbe szedett szankcióinak továbbélése napjainkban*
Prof. em. Dr. Vókó György, az MTA doktora
Országos Kriminológiai Intézet, igazgató, egyetemi tanár

13.00-13.10 **A konferencia zárása**

13:10-14:00 **Büféebéd**

A konferencia szervezői:

- **Belügyi Tudományos Tanács**
- **Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága**
- **Országos Kriminológiai Intézet**